

ENAKOST

Politični vestnik delavskega ljudstva.

Kam jadramo?

Notranje razmere v državi se razvijajo v pravcu, ki bo za vse pogubonosni. Za državo samo v prvi vrsti. Pišemo te vrstice z namenom, da pokažemo še enkrat na pretečo nevarnost. Naj se uvidijo zmote dokler je še čas. Poleg obznan, izjemnih drakonikov zakonov, ki se jih servira državljanom v imenu »državne zaštite«, poleg vseh teh pravnih umotvorov, ki najzgovorneje pričajo o solidarnosti in normalnosti našega političnega življenja, se nam obeta še nova, »popolnejša« forma državnega snovanja: pojavljajo se tudi pri nas fašistične organizacije. Nekaj šovinističnih napetosti hoče kar na svojo pest delati »red« v državi, nezavedajoč se, da ga kalijo s svojim početjem v prvi vrsti oni sami. Te kreature se menda sedaj pripravljajo na organizacijo svojih junakov tolo pod imenom »Narodne obrane«. Pravijo, da je treba začeti tudi pri nas po laškem vzoru. To se pravi, da je treba nadlegovati in pobijati vse tiste, ki iz kateregakoli razloga niso zadovoljni s sedanimi rajskimi razmerami in ne prisegajo slepo na modrost sedanje vlade.

Ne vemo, če je tak pojav vladi dobrodošel. Čitamo sicer po novinah, da se povsod snujejo organizacije »Narodne obrane«, ki naj bi nastopile, če bi bila država ogrožena. Če je pa namen te organizacije, da dela red s strahovanjem, pobijanjem in sežiganjem, potem bo delo te organizacije slaba obrana za državo. To povsod, v prvi vrsti pa pri nas v Sloveniji. Zakaj z nastopom ene take organizacije pri nas, bi se doseglo le to, da bi šel tudi pri nas red k vragu. Če nam je tega treba, naj premislijo tisti, ki so v to poklicani. Z narodno obrano, s fašističnim ohranjanjem državne avtoritete se namreč že nekaj časa straši v nekaterih naših krajih, zlasti pa v Mariboru. Kajna Mariboru manjka namreč sa-

mo še to. Zagrizenih šovinistov je tam dosti, tudi takozvanih narodnih socialistov, ki so še bolj šovinisti in še bolj neumni od nacionalistov samih (tak šovinistični šport je v Mariboru zelo poceni — saj tvorijo tam fizični in kulturni kader narodnih socialistov izključno le javni in tajni policisti), ne manjka. Imamo vsega tega vruga dosti, sedaj nat dobimo še narodno obrano sestavljeno iz šovinistov višjih in nižjih nijans, iz prenapetih mladeničev in drugih nerazsodnih elementov, ki naj bi nas eventualno še enkrat oblagodarili s takimi dogodki kakor zadnjič, ko se je cele ure prosto razbijalo po Mariboru šipe in napise nemških trgovcev in drugih povsem nedolžnih ljudi.

Da smo v Mariboru zelo blizu take nezaželjene reprize nam pove naslednji slučaj: V nedeljo zvečer se je podal slovenski gospod (odlični višji uradnik nespornega narodnega mišljenja) v kavarno »Rotovž«. V to kavarno so nekdo zahajali Nemci. Sedaj zahajajo v njo vsi, brez razlike: mariborski fašisti sami so že imeli tam svoje sestanke. In vendar so ti junaki nastopili grdo proti omenjenemu gospodu in njegovim gospodinjicam v drugi sobi, ker so se nahajali v kavarni, v katero so nekdo zahajali tudi Nemci... Ali ni to dovolj neumno?

Gospodje fašisti pa nimajo namena ostati samo na nacionalnem polju, hočejo baje raztegniti svoj delokrog tudi na druga, zlasti pa začeti boj proti zavednemu delavstvu. Pred to namero jih tu na kratko odločno svarimo.

Državni oblasti pa pravimo še enkrat: Napravite red tudi pri teh napetih ljudeh, dokler je še čas. Imamo dovolj izjemnih zakonov, dovolj policije in zandarmerije, dovolj nedemokracije, fašistično pomaganje bi bilo čisto odveč. Toliko za danes.

Seja mariborskega občinskega sveta.

V ponedeljek zvečer se je vršila prva seja novoizvoljenega občinskega zastopa. Pred prehodom na dnevni red je župan sohr. Grčar raztolmačil opravilnik občinskega reda, nakar so se vršile volitve v odseke. Izvoljeni so bili v:

1. gospodarsko - finančni odsek: sodrugi Bahun, Družovič, Kolbesen in gg. Roglič France (NSS), dr. Leskovar, prof. Verovšek (SLS);

2. pravni odsek: sodrug Slanovec, gg. Jarh (NSS), dr. Leskovar (SLS);

3. personalno - disciplinarni odsek: sodrugi Slanovec, Čeh Alojzij, Hohnik in gg. Jarh, Dekleva (NSS), Krepek, Žebot (SLS);

4. obrtno - industrijski odsek: sodrug Kolbesen, Hohnik, gg. Novak (NSS), Žebot (SLS);

5. kulturni odsek: sodr. Tanc, gg. Verovšek (SLS), prof. Rostohar (NSS);

6. socialni odsek: sodrug Čeh Al., Krajcar, Kitak, Klančnik in gg. Selinšek (NSS), Krepek, Veronek (SLS);

7. zdravstveni odsek in kopališče: sodr. Krajcar, Konič (NSS), Filipčič (SLS);

8. stanovanjski odsek: sodrug Postrah, Bahun, Čeh K., Krajnik, gg. Dekleva (NSS), Krepek, Žebot (SLS);

9. slavnostni odsek in mestno električno podjetje: sodr. Postrah, Klančnik, Košat, gg. Roglič, Selinšek (NSS), prof. Jerovšek, Veronek (SLS);

10. klavniški in tržni odsek: ss. Čeh K., Družovič, Zmazek in gg. No-

vak, Konič (NSS), Žebot, Filipčič (SLS);

11. pogrebno - pokopališki odsek: s. Tanc, gg. prof. Jerovšek (SLS), France (NSS);

12. odsek za likvidacijo mestnega gospodarskega urada: ss. Slanovec, Družovič, Krajnik in gg. prof. Rostohar, Šega (NSS), dr. Leskovar, Jerovšek (SLS);

13. odsek za mestno plinarno in vodovod: sodr. Postrah, gg. Šega (NSS), Veronek (SLS);

Nato se je izvolil odbor za pregled mestnih hranilnic, v katerega so bili izvoljeni sodrug Slanovec, gg. prof. dr. Jerovšek (SLS) in Šega (NSS);

Demokratije so sodelovanje v odsekih odrekli, ostanejo pa v plenumu kot kontrolni organi ali tudi »opozicija«.

Nato so bili vloženi sledeči predlogi:

1. sodrug Bahun (JSDS) za prekršitev Gosposke ulice v Glavno ulico;

2. sodr. Slanovec za ustanovitev mestne knjižnice in čitalnice;

3. sodr. Slanovec za ustanovitev lastnega kopališča v plinarni in poddelitev delovne obleke delavstvu mestne plinarne. Predlogi so se odkazali tozadevnim odsekom.

Gledališču se dovoli investicija električne naprave za razsvetljavo; obenem pa naprosi mestna občina vlado za izredno podporo v to svrhu in urgira rešitev tozadevnega vprašanja.

V tajni seji se je rešilo nekaj osebnih vprašanj.

Tedenski pregled.

Iz naše države.

Zedinjenje jugoslovanskega proletariata. Obravnave med zaupniki socialističnih strank v Jugoslaviji so končane. Zaupniki so se zedinili v generalnih točkah, ki jih akceptirajo posamezne stranke na svojih kongresih ter potem v smislu dogovorov skliče izvršilni odbor kongresa, na katerem se izvede zedinjenje, ki ga že danes nasklenejo pozdravljamo. Naloga strank je sedaj, da o stvarih razpravljajo in se pripravljajo na skupno delo zedinjenega proletariata.

Vlada in parlament. Večina ministrov in poslancev je odšla na odhiti. Delo vlade in parlamenta se je znatno skrajšalo. Edino, kar je v toku, je izvajanje akcij proti komunistom, katerih so zelo mnogo zaprli, da izvrše preiskave radi atentatov. Tudi zakonodajni pododseki ne delajo dosti, ali pa nič, dasi so že napravili, oziroma že dobili predložene mnoge zakonske načrte. — Vlada je izvršila aretacijo vseh članov izvrševalnega odbora komunistične stranke.

15 milijard kron državnega posojila je dne 6. t. m. sklenila najeti belgajska vlada. Sklepe je vladna večina demokratov, samostojcev, radikalcev in Turkov potrdila. 15 milijard novega državnega dolga znači veliko novo zadolžitev vsakega posameznega državljanca, torej velikanstvo novo davčno breme za delavsko ljudstvo v direktnih in indirektnih davkih. Posojilo bodo baje rabili za zidanje železnice, toda natvno nam vsega tudi ni treba verjeti... Socialisti so seveda glasovali zoper to čudno posojilo.

Fašisti v Jugoslaviji. Demokratska in radikalna mladina je začela snovati po Dalmaciji, Bosni, Vojvodini tkzv. Narodne obrane, t. j. bele garde, ki imajo cilj varovati državo pred — komunisti. V Dalmaciji so te obrane že izvedle več napadov na ljudi drugega političnega mišljenja. Nastopile so tudi že v Vojvodini. — Kako zle posledice lahko rodi tak fašizem, mi to ne bomo niti spominjali vlade, ki to obliko prav rada vidi.

Socialna politika sedanje vlade. Zakonodajnemu odseku za socialno politiko načeljuje kot predsednik Turk Felim Kurbegović, ki bo napravil baje najboljše socialne zakone v Jugoslaviji. — V državnem proračunu so vladni gospodje znano zmanjšali vladni gospodje izdatke za socialno politiko in izdatke za invalidce.

Za potovanje po državi zastopuje, če ima vsakdo kako s fotografijo opremljeno legitimacijo izdano in potrjeno od pristojne oblasti, ki pa ne sme biti stara več kot leto dni.

Italijanski socialisti so sklenili s fašisti premirje, ki pa je pravzaprav le na papirju. Fašisti dalje napadajo socialiste in komuniste.

Kako se obvaruješ tifusa in griže.

Bodi vedno svažen in umit; pred vsako jedjo in kadar prideš iz stranišča, si umi z vodo in milom roke; ne prini nikdar jedi z umazano roko.

Sadje moraš vedno dobro umiti in olupiti predno ga zaužiješ, istočasno moraš salato zelo dobro umiti.

Pazi strogo na snago v hiši in okoli hiše; stranišča in gnojlišča je treba večkrat na teden dobro posuti z živim apnom.

Ne hodi v hiše, kjer leži bolnik bolan za tifusom ali grižo, dokler ni ozdravljen in ni hiša razkužena.

Bolnik mora ležati vedno sam v svoji lastni sobi.

V to sobo ne sme stopiti nihče drugi kakor samo oseba, katere střeže bolniku.

Zdravstveni odsek za Slovenijo in Istro.

V bolniški sobi mora biti vedno pripravljena:

a) posoda s 3% klorovo raztopino (2 žlici klor na 1 liter vode), v kateri se mora oseba, ki střeže bolnika, vselej umiti roke, kadar se je dotaknila bolnika, postelje, nočne posode itd.

b) posoda z živim apnom, katerega se prinese eno dobro pest odpadkom bolnika; kajti v blatu in vodi se nahaja največ povzročiteljev tifusa in griže.

Vsi prebivalci okužene hiše morajo uživati samo kuhana jedila in piti samo prekuhan vodo.

Pokončavati se mora muhe in drugo mrčes, katere prenaša kati boleznih od nesnage človeka in jedi.

Zjedinjenje jugoslov. proletarijata.

(Odločitev strankinega zbora in sklicanje izvrševalnega odbora.)

Dne 1. in 2. t. m. so imeli pooblašenci vseh treh socialističnih strank v Jugoslaviji 1. Socialno demokratsko stranko Jugoslavije; 2. Socialističke radniške partije Jugoslavije in 3. naše stranke skupno sejo, na kateri je bil dosežen temelj za zjedinjenje. V bližnji bodočnosti bodo izvrševalni odbori vseh treh strank skle-

pali o teh temeljih, in ker upamo, da bodo sprejeti soglasno od vseh treh, bo s tem zjedinjenje gotovo in ga bo naš strankin zbor že lahko potrdil.

V ta namen je pa treba že sklicani strankin zbor preložiti za nekaj tednov, torej se ne bo vršil dne 14. in 15. avgusta, pač pa se bo vršila takrat seja strankinega izvrševalnega odbora, in sicer v Celju. Začetek takoj po prihodu jutranjih vlakov.

Centralno tajništvo JSDS in KDZ v Ljubljani, poštni predal 168.

V Ljubljani, dne 6. avg. 1921.

Drugo pismo iz Maribora.

Tokrat sem imel srečo. Kakor sem že zadnjič pisal, sem spal slabo, ker še niso v veljavni naredbe iz Devete dežele. Ali je mogoče že kdo izmed vas našel izhod iz kraljestva Alkohola? Veste, slabo spati zaradi veseljačenja drugih, mora spraviti človeka v slabo voljo. Tako sem šel po Aleksandrovi cesti h Götzu, pa ne mislite mogoče na vrt. Naznanjen je bil naš shod, govoril bo naš Kristan.

Dolgo ga že nsem videl. Spominjam se ga še iz tiste dobe, ko so je bila še naša ideja v povojih, ko so jo poznali le maloštevilni, ker neza življenja še ni tako silila k premišljevanju.

Dolgi lasje, dolga brada, umetniška kravata, živahne kretnje, bliski v očeh, navdušeno pritrjevanje. To so utisi, ki so mi ostali od takrat, ko sem ga slišal še v onih dvanajstih letih. Pravili so mi, da je sedaj drugačen: gladko obrat, bolj umirjen itd. S takimi mislimi sem si kraljal pot. Pet minut pred deseto sem stopil v dvorano. Polna občinstva! Moja slaba volja je v hipu minila. Brez velike reklame napolniti tako dvorano? Ali je to storila ideja? ali radovednost? organizacija? ali mogoče ime »Ethin«? Takoj sem videl odgovor. Ti resni obrazi, to mirno, zavestno čakanje, to preprosto ljudstvo, ki mu je delo vklesano v obrazu, v očeh, na ustih, na dlani, ni prišlo zaradi radovednosti. Tako ponosno miren je človek samo pri delu. Na delo so prišli, ideja je, ki jih je pripeljala sem

vse: stare moze, osjvale pri stroju, mladeniče, ki jim žari ideja iz ponosnega očesa, žene iz ljudstva, matere in tudi one, ki šele bodo. Lepo število je teh, veselo znamenje za rod, ki pride za nami. Iskal sem po dvorani tudi duševne delavce, one, ki jim duševno delo ne zariše tako ostrili, tako krepkih potez v lice, e, bore malo sem jih videl. Mogoče jih je bilo več na galeriji, tako daleč nisem mogel razločiti (imam precej slabotne oči). Duševni proletarijat je torej slabo zastopan? Čudno! On, ki bi mogel prvi izpregledati, spoznava — zadnji. Čudna so pota božje previdnosti!

S težavo sem dobil še sedež v drugi vrsti. Hotel sem biti spredaj, da slišim in — vidim. Od vseh strani so prihajali odlomki razgovorov: Ob desetih pride z vlakom! Ali ga poznate? Ste ga že slišali govoriti? To jim je pravil v Belgradu! Tudi nemške glasove sem čul, vse v najlepši slogi, naravnost v tovarstvu. Tu pač ni narodnostnega nasprotja. Znašli so se vsi v skupnem boju ne za medsebojno pobijanje, ampak za medsebojno podpiranje v boju za pravico. Gotovo je med njimi ljudi, ki so bili še pred nedavnimi časi naši narodni nasprotniki. Nova doba je podrla tisto izumetničeno zgradbo, ki so jo zgradili nemški kapitalisti na našem telesu. Preplašili so našega delavca, našega kmetja, našega obrtnika, opijali ga v nemškem šovinizmu, otrovali — posebno mladino — s strupom mržnje in sovraštva do vsega slovenskega; ko

da je tisti nemški kapitalistični svet izgubil s prevratom vso svojo moč, je omamljeni mogel priti polagoma iz omote. Na milost in nemilost izročeno sedaj šovinistični buržoaziji slovenske narodnosti, ki nikakor ni razumela njegovega narodnostnega razpoloženja, ampak hotela kar s kolom preobrniti vse ponemčence v Slovenec. Je iskal to ljudstvo zavetja v stranki, ki je menda edina pravilna tudi v narodnostnem vprašanju. In ta stranka je razumela njihov položaj, sprejela jih je seveda kot prave proletarce, in danes vidimo uspehi: organizirani v stranki so se že otresli vsega narodnega šovinizma, lojalni državljani so, ki se neustrašeno borijo ramo ob ramo s svojimi slovenskimi sodrugji... Tako je tu. Če bi bilo na Koroškem tudi tako, bi bila danes Koroška — naša. Borovlje so odločile pri plebiscitu. Tam se je delavstvo izreklo proti nam, zakaj? Ena, takrat vladajoča, stranka je vzela vso plebiscitno akcijo v zakup, metala drevo strankam — posebno naši — polena pod noge. Tako je bilo naši stranki nemogoče nuditi koroškim sodrugom zadostno zavetje, obrnili so se zato od nas naslonili drugam in — Koroška je šla... Po toči zvoniti ne pomaga. Dobro pa je, če to obdržimo v spominu; na sedem let, pravijo, vse prav pride. Tudi bo mogoče potem kdo drugače soditi naše poslanstvo tu na severu.

Pa zašel sem predaleč. Takoj po deseti uri je bil shod odprt, govoril je sodrug Golouh. Poznamo ga

kot temperamentnega govornika, ki, če se ogreje, kakor vulkan bruhaj skale in lavo da se vse vda njegovim silam. Toda naenkrat je zašumelo po dvorani... On je tu!

Lahkotno je preskočil precejšnjo višino na predsedstveno tribuno. Čil, krepak še vedno, kakor osemnajstletni fant. Neprisiljeno, kakor doma v sobi je sedel za mizo in pogledal po dvorani... Par trenutkov nato je že dobil besedo...

Vstal je, vitek, raven kakor sveča, eleganten, gladko obrat, prav kratko pristrižene brke; z desneto je potegnil preko dolgih črnih las, levice se je zarila v žep.

Pogledal je po dvorani. Ta pogled! Te oči! Kdor jih je videl enkrat, jih ne pozabl več! Ponosno je to oko, kakor oko orla, če gleda svojo mladice, ki spretelavačo. Da, vsi ti so tvoji, ti si jim bil in si jim še vodnik.

Zašel je govoriti. Jasno, razločno, kakor iskrene so zvenele besede. Nobena odveč, nobena premalo, mirno je govoril, kakor se pogovarja z brati. V dvorani tišina, da bi se slišalo pasti šivanko.

In prišel je ogenj. Ni hitel z besedami. Pač so nekoliko hitreje padale kakor težka kladiva, ko je uničujoče trgal obleko z vladajočih strank, ogenj je zažarel v očeh...

Nisem si skoro upal dihati, in ko je prenehal, sem pozabil ploskati... obsedel sem nem.

Ne čudim se tvojemu uspehu; tvoje besede so tako preroste, brez

vsega nakita, ne iščeš efekta, s patosom, z nizkotnim smešnim nasprotnjaka, ne, tvoji boj je odkrit, poveš mu, kar misliš o njem, ne za molčiš niti njegovih zaslug, gentlemen... In če vilo položi na jezik besede, ki mogoče žgo in pečejo, bujijo veselost ali jezo, učinkujejo pač strahovito, a žalijo ne... Mirabeau...

Resnih obrazov so zapuščali zborovalci dvorano. Ni bilo onega smešnega navdušenja, ki se razblina v par trenutkih v prazen nič, da ostane velika praznina v glavi in v srcu. Ni bilo zaripljenih, vshičenih obrazov, pač pa obrazov samozavestnih, odločnih, jasnih čel in oči, ki gledajo na cilj, ki so ravnokar dobile novih sil, novih misli za trnjevo pot v lepšo bodočnost.

Ne povečujem osebe, te navade v naših vrstah ni. Mi, ki stremimo za enakostjo, ne smemo poznati osebne ga kulta. Nas vodi ideja, priznati pa moramo veliki pomen osebnosti kot nosilca ideje. Ideja brez nosilcev je mrtva.

In če sem napisal mogoče kakšen stavek, ki njemu, nosilcu ideje, ne bo všeč — vem, on tudi sovraži osebni kult — naj bo prepričan, da sem ga napisal ne njemu v slavo, ampak v razumevanje njegovih uspehov. Izbral sem si zato ravno sedaj ugoden čas, ko je odpotoval v Ameriko ter me ne more prijeti za ušesa. Do svoje vrnitve bo pa, upam, pozabil, saj nima časa misliti nase.

Tudi Rumunija je po zgledu Jugoslavije ostro nastopila proti komunizmu. Razpustila je vse delavske strokovne organizacije.

Pomoč gladujoči Rusiji. Sovjetska vlada je poverila posebnemu vserskemu komiteju polno moč za pobiranje lakote v Rusiji. Ta komitej je razposlal svoje delegacije v vse zapadno-evropske in ameriške države, da tam izposlušajo pomoč stradalci v Rusiji. Centrum delegacij vserskega komiteja, ki so odpotovali v inozemstvo, bo v Londonu. Češkoslovaška vlada je sklenila odposlati zdravnike, bolniške vake in manufakturne produkte. Delavstvo je sklenilo delati tedensko polno oro za stradalci ruski proletarij. Socialisti predlagajo, da se skliče konferenca podobnih držav, ki naj bi sklenila organizacijo svobodnega transporta po Donavi v Rusijo.

K umoru v Rušah.

Včeraj smo poročali o žalostnem slučaju v Rušah, kjer je v gostilniškem pretepu mladi dijak izgubil življenje. Nekateri nepošteni meščanski listi pripisujejo slučaj zopet komunizmu, češ delavec, ki ga je umoril, je poznan kot strasten komunist. To ni res. Vse lepše in koristnejše bi bilo, če bi se naravnost povedalo, da je vzrok tudi temu žalostnemu slučaju, ki je stalo življenje mlademu dijaku, ono brezumno, vedno pogubonosnejše pijančevanje, ki se hodi in boli širi po naših krajih. Ljudje si že ne morejo več predstaviti veselice, na kateri bi ne bilo skoro vse grdo pijano. In v tem ne delajo razlike ne višji in ne nižji sloji. Vse pije, vse se sistematično, fizično in duševno uničuje. Koliko zločinov vsled alkohola, koliko žrtev alkohola! Tudi v Rušah je bilo tako. Morilec se ni še potem, ko je bil že nekaj ur zaprt, zavedel vsled hude pijanosti, da je pristrl življenje mlademu človeku, ki je kakor on posetil veselico.

Če hočemo take slučaje preprečiti, napovedno boj alkoholu, največjemu zlu naroda. Tak boj je potreben povsod, zlasti tudi na Štajerskem, kjer se tudi vse preveč pije. Od svoje strani se med delavstvom v tej smeri že dolgo trudimo, a potrebno bi bilo, da bi tudi država in občine storile kaj več s predavanji in drugimi podpornimi sredstvi, da se veliko zlo pijančevanja zatre.

Več dobrih mizarjev sprejme

tovarna pohištva, lesnih izdelkov in orodja, Jurkloster pri Laškem, žel. postaja Rimske toplice.

Osebnodohodninski davek in delavstvo.

Običajno davčno breme osebnodohodnine zadene marsikaterga delavca ali privatnega nameščenca naravnost katastrofalno, ker ga oropa vseh prihrankov, ki si jih je prislužil za obleko ali za kurjavo.

Na primer: delavec ima ženo in pet nedoraslih otrok zasluži na teden 500 K, to je nekako 2000 K na mesec ali 24 tisoč na leto. Na ta zaslužek mu odmeri davčna oblast okroglo 1500 K raznega davka, ki ga mora plačati naenkrat v enem obroku; a končno mu še povejo neprijazni gospodje pri davkarjih, da to še ni vse in da pride najbrže še takomimovana plačarina, ki je bo skoro še ravno toliko...

Naj blagovoli preračunati gospod finančni minister ali gospod delegat fin. ministra, kako naj ta siromak preživi dandanes sebe in družino in kako naj plača še to ogromno svoto davka? Naj preračunaj to kdorkoli, jaz ne znam, a prepričan sem, da prične ta siromak v svoji zdvojenosti proklinjati ministre, državo, svojo družino in samega sebe...

Imam mnogo zmisla za državno konsolidacijo. Toda reči moram, da se s takim brezobzirnim oduševstvom ne goli in ne širi čista drž. konsolidacije. Z brezobzirnim izemanjem in zatiranjem revnih slojev si vlada in pa tudi država nakopije sovražstva. To bi moral vedeti gospod finančni minister in gospod delegat ministrstva financ, a zdi se, da tega ne razumeta. Ako država odzame delavstvu in privatnim nameščencem to ogromno breme davka, si pridobi — stotisoč sreč! In kdo upa oporekati, da ne pomeni to za državo več, kot pa nekaj milijonov, ki jih finančni minister prav lahko dobi pri bogataših.

Privatni nameščenec in delavec nimamo bodočnosti; naša tolažba na stara leta je — beraška palica... Le kdor ima srečo, da si priljubi v svoji mladosti in moški dobi kaj za starost, ta uide žalostni šibi beraške palice. Mi nimamo penzije, nimamo od nikjer zaščite in zaslombe ali garancije, da bi se nam obrnilo kdaj na boje. Mi nimamo službene pragmatike, po kateri se plača zvišuje po službenih letih, ne, nam se po službenih letih plača — znižuje, ker z leti opešamo in nimamo na starost toliko produktivne sile kot v mladih letih; izmognani smo, manjša se naša plača, a naša revščina se veča. Zato rečem mirnega srca, da je to ogromno breme davka, ki se nalaga delavstvu in sploh nižjim slojem, brezsrčno in brezobzirno izemanje. Podarjam, da pri vsem svojem idealnem državnem čutu ne zmorem te ogromne svote, da, če tudi me proganja davčna ali celo policijska oblast radi tega; te ogromne svote plačati ne morem, četudi mi jo razdelijo na sto obrokov!

Delam in garam, a od svoje revščine si nikakor ne morem utrgavati tako velikih svot. Zakaj nam ne obdavišjo samo temeljne plače, kot državnim uslužbencem, a ne tudi draginskih doklad, ki bi morale biti davka proste! In v tem slučaju sem prepričan, da bi ponehalo mnogo zabavljanja.

Privatni nameščenec.

Pristopajte k izobraževalni organizaciji „Svoboda“.

Tedenske novice. Maribor.

Državni stanovniški urad v Mariboru še vedno ni ustanovljen. Ni dovolj, da obstoja še vedno kriza za stanovanja, nego tudi reda ni. — Zlasti pa sedaj gospodarji svobodna navilajo cene — po milosti dr. Kukovčeve uredbe. — Ne gradi se v Mariboru tudi nič; niti država, ki bi morala najprej skrbeti vsaj za svoje urade in uradnike, ni doslej nič ukrenila. — Občina pa je zadovoljena! Žandarmerija posluša še vedno v 4 privatnih stanovanjih, policija je v mestni šoli, v barake pa so spravili Wranglove begunce, in otroci občudujejo vojake, ki jih z bajoneti stražijo. In kaj je z gradbo hiš južne železnice? Kam je prišel tisti kredit za hiše, menda 28 milijonov kron? Kdo je torej, ki noče delati. — Tisti, ki ne da prilike, da bi zidali, stavili in živeli!

Krog 10 milijonov za mariborsko polico! Zvedeli smo, da imamo v Mariboru skoro 230 policajev in agentov. Da jih je res tako mnogo, lahko vsak presodi, kdor pride v mesto in vidi za vsakim ogrom policaja. Pol. agenta je seveda nekoliko težje spoznati, a kdor pozna Maribor, ve koliko je teh prisluskujočih ušes. — Pa dobro. — Pred vojno je bilo tu okrog 26 policistov, sedaj jih je treba seveda več — gotovo pa ne 230. — In če računamo, da ima vsakdo, ta manj oziroma več, okroglo 3000 K mesečne plače, znaša že to 690.000 kron na mesec. Policijski uradniki pa s svetnikom in komisarji pa tudi dobe skupaj 10–20.000. — Torej računamo okroglo 700 tisoč. Tedaj na leto 840.000 K. Okroglo 10 milijonov. Seveda je zato treba seči davkoplačevalcem, ljudstvu — prav globoko v žep. — In pa naj še reče kdo, da nismo Nachwächter Staat, če malo mestec samo za policojo požre 10 milijonov. In čemu je vojaštvo?

Ječe drž. policije v Mariboru, po domače Graf, je kulturna sramota za Slovenijo. — Ljudje, ki so imeli že čast po več dni in sicer tudi brez preiskave presedeti v teh luknjah, se čudijo, da se niso zadušili v tistem smradu, kjer n. pr. v eni sobi po 10–15 ljudi, pijancev, tatov ali političnih delikventov v temni, gosti zamrežen loži, brez zraka in isti opravlja svojo potrebo v srednjeveški kibli, smrdi kakor sama kuga. In hrana se jim daje v takih posodah, da bi še v tisti uri, ko bi imel že lakote poginili, ne mogel jesti. Takšna je ta civilizacija. In če g. policijski svetnik v Mariboru ne zna in ne more napraviti reforme, ali tedaj ni nobene oblasti več na svetu, da bi vsaj nedolžnim delikventom priljubil ta gnus do take državne institucije? Saj kazni je že dovolj vzeli človeku svobodo!

Zdravstvena predavanja v Mariboru vzbujajo v vseh krogih mariborskega prebivalstva veliko zanimanje. Posebno številno so obiskana predavanja dr. Robiča deloma v mestnem kinu deloma v delavskih južnih železnice. Istotam je predaval z lepim uspehom tudi docent dr. Matko. Te dni predava o doljenčju znani zdravnik z Dunaja dr. Ambrožič. — Delavci in delavke, posežite v obilnem številu ta veličinasta zdravstvena predavanja!

Izlet na Uršlo goro prirede 14. in 15. t. m. sodrugi iz slovenskega okruga in iz Mežiške doline. Vsi prijatelji naših gora naj se tega lepega izleta udeležijo polnoštevilno.

»Svoboda« v Mariboru je priredila 31. julija v ljudskem vrtu veselico, ki pa je bila slabo obiskana, zlasti tudi zato, ker si nekatere druge organizacije ne dajo dopovedati, da ne bi na isti dan prirejale več raznih delavskih veselice. Za to je naravno, da Svoboda ne bo mogla niti stroškov zadnje veselice kriti. Tisti pa ki ve, koliko stroškov ima ta kulturna organizacija z mnogimi svojimi odseki kakor pevskim, športnim, tamburaškim in znanstvenim, pa mora obžalovati, da se naše delavstvo premalo briga, da bi podpiralo svoje najvažnejše društvo, ki goji izobražbo naših delavcev, kateremu je buržuazija onemogočila, da bi si v šolah razvil um in srce. — Upajmo, da bo prihodnje boljše.

Po svetu.

Največji sindikat na svetu je Zveza nemških kovinarskih delavcev s preko 1 milijon 700 tisoč članov. V tej zvezi so večinski socialisti (amsterdamske internacionale) po luti borbi s komunisti dobili večino. Lansko leto so v tej zvezi zmagači neodvisni socialisti, ki so vsled razmer nastopili letos skupno z desničarji in jun morali predati vodstvo.

Shod esperantistov v Pragi je zaključen. Prihodnji shod se bo vršil v avgustu 1922 v Helsinkforsu.

Davek na neozenjene. V rumunskem parlamentu bodo v kratkem sklepal o davku na neozenjene moške in neozenjene ženske. Po načrtu tega davka bi neozenjenec med 26. in 30. letom plačal letno 500 lejev, od 30. do 35. leta 1000 lejev, od 35. do 40. pa 2000 lejev. Neozenjenka bi plačala med 21. do 25. letom letno 100 lejev, od 25. do 30. leta 150 lejev, od 30. do 36. 2000 lejev na maksimalni letni dohodek 6000 lejev.

Anton Dreher, znani avstrijski pivovarnar in milijonar, je umrl na Dunaju. Bil je član bivše avstrijske gosposke zbornice.

Zakon proti truismu. Argentinski parlament je po dolgi razpravi sprejel zakon proti truismu. S tem zakonom se razpuščajo vsi truisti in se prepoveduje ustanavljanje novih.

Ljudsko štetje v Rusiji, ki ga sovjetska vlada potrjuje kot zanesljivo, izkazuje 133 milijonov prebivalcev na ozemlju boljševiške republike. Na istem ozemlju je leta 1912 živelo 145 milijonov ljudi, v vojni je Rusija izgubila 3 milijone, 8 milijonov je torej umrlo za časa, ko so Rusijo napadli zunanji in notranji sovražniki in okrog enega milijona ljudi je pa kot emigranti pobegnili v inozemstvo.

Napredek brezžične telegrafije. »Matin« poroča, da so je prvič posrečilo z aparatom, ki ga je iznašel neki francoski učenjak, brzojaviti potem brezžične telegrafije rokopiis nekega dokumenta iz Amerike v Francijo.

Ali ste že naročili „Kres“?

Cel letnik »Kresa« Vam pošlje uprava (Ljubljana, Aleksandrova c. 5) zastonj, če dobite

10 naročnikov

po 80 K! Delavci, v Vaših domovih naj ne manjka ta krasni, ilustrirani mesečnik!

Gospodarstvo.

Prepovedan izvoz krmil. S sklepom gospodarskega finančnega komiteja je od danes prepovedan izvoz vseh vrst krmil in sicer vseh vrst sena in slame, ovsu, melase, otrob vseh vrst krmilne repe, suhe in sveže, rezanice od repe, dobljene pri izdelovanju sladkorja, in odpadkov pri čiščenju žita. Od te prepovedi so izvzete količine naštetih krmil, ki so bile nalovljene v vagonih ali vlačicah za inozemstvo na dan, ko je stopil ta sklep v veljavo. Pri vlačicah je dopuščeno tovorjenje še tri dni po pravomočnosti tega sklepa. Ako pa vlačice do dne, ko je stopila ta naredba v veljavo, še niso bili natovorjeni vsaj do polovice, potem stopi ta naredba tudi zanje takoj v veljavo.

Carina na meso bo odpravljena. Ministrstvo za trgovino in industrijo je predlagalo gospodarsko finančnemu komiteju, naj se odpravi carina na meso in dovolj izvoz svinj do 30 kg.

Poprava lokomotiv in vagonov. Nemška vlada je poslala svojega komisarja v Belgijo, da se sporazumi z našim ministrstvom za promet glede poprave naših lokomotiv in vagonov. Mednarodna komisija za reparacije je odločila, naj Nemčija izplača naši državi vojno odškodnino s čim hitrejšim popravilom naših transportnih sredstev. Komisar je v imenu nemške vlade že stavil ministrstvu za promet predloge, v katerih so navedeni pogoji za popravo prometnih sredstev. Ti predlogi se sedaj v ministrstvu za promet proučujejo.

80 milijardni deficit Poljske. Finančni minister Poljske je izjavil, da znaša poljski državni deficit okoli 80 milijard. Izrazil je željo, da se krije ta deficit z zvišanjem direktnih davkov in s pomnožitvijo državnega monopola. — Tako je v militaristični Poljski, da bo ljudstvo eno celo stoletje moralo ječati pod posledicami poljskega militarizma.

Premogovna produkcija na Angleskem je, kakor poročajo uradne vesti, zopet dosegla prejšnjo višino.

Angleško manufakturno blago je znatno padlo v svoji ceni, seveda na Angleskem. Angleške tekstilne tovarne ponujajo blago v nakup tudi jugoslovanskim trgovcem po precej nizki ceni, toda naši trgovci — še niso razprodali starih dragih zalog...

Vsaakega zavednega sodruga častna dolžnost je, da naroči delavski list „NAPREJ“

ga razširja ter mu pridobiva novih naročnikov.

Velika zaloga! Cenik zastonj!

Trgovina z pohištvo

Karl Preis, Maribor

Stolni trg (Domplatz)

Najboljša in najcenejša priloznost za nakup

== pohištva ==

za delavce in železničarje.

Solidna postrežba! Nizke cene!

Naslednje tvrdke toplo priporočamo čitateljem...

== Obrtna naznanila! ==

Naslednje tvrdke toplo priporočamo čitateljem...

KROJAČI
Prva produktivna zadruga krojačev
Maribor, Ruška cesta št. 5
priporoča obleke za moške in ženske po zmernih cenah in dobre kakovosti.

ČEVLJARJI
I. mariborska produktivna zadruga čevljarških izdelkov
Maribor, Orožnova ulica št. 4.

PEKARNE
Prva mariborska delavska pekarna
== v Mariboru. ==
SPEDICIJA
F. & A. UHER
spedicija in carinsko posredovanje
Maribor, Slovenska ulica št. 8.
Telefon 344.

GOSTILNE, OBEDOVALNICE
== Gostilna ==
„Ljudski dom“
Maribor, Ruška cesta 7
priporoča
izbornu kuhinjo in pijačo.

Tiskovine
raznih vrst
izdeluje po nizkih cenah
„Ljudska tiskarna“
Maribor.

TRGOVINA Z USNJEM
M. Ošlak
Trgovina z usnjem
Maribor, Aleksandrova c. 13.
BARVE, LAKI, KEMIČALIJE
„INDUSTRIJA“
Barve, laki in kemično-tehnični izdelki
Maribor, Mežjska cesta št. 12.

Kolarški pomočnik išče dela za takoj. Naslov v upravi „Napreja“.

Iščelo se pisarniški prostori.
Ponudbe s pogoji na upravo „Napreja“ pod št. 24.

Največja zaloga
klavirjev in pianin v Ljubljani.
Tvrška J. DOLENC,
Ljubljana, Mišerjeva ulica št. 5

se priporoča za nakup najboljših instrumentov izvrstnih tovarn po najsolidnejših in nizkih cenah.

Prvovrstno kovaško oglje
na vagone iz rudnika črnega premoga „RTANJ“ se naroča pri **Braća Münch, Beograd,** Kneza Lazara ulica 1.

Velika izbira sukna, perila, odev, gotovih oblik, dežnikov itd.
po znižanih cenah se prodaja pri **J. TRPIN, Maribor,** Glavni trg št. 17.

Mariborska eskomptna banka, Maribor,

Tegetthoffova ulica 11

Podružnici: **MURSKA SOBOTA in VELIKOVEC**

prevzema denarne vloge in iz-

vršuje vsakovrstne bančne posle

pod najugodnejšimi pogoji.